

den Hollandschen handel te maken heeft. Daartegenover ontbreekt elke vermelding van zulk een geschenk in de geschiedbronnen onzer landgenooten, zoover men deze daaromtrent heeft onderzocht; alleen is daar sprake van de twee bovengenoemde. Bovendien vermelden de „Annalen van Nikkō” het aanbieden van een „kandelaber” door de bewoners der Ryū Kyū in 1644, hoewel in dit bericht ook sprake is van een draaiende lamp „uit Korea”, terwijl die, gelijk we zagen, uit Holland komt. Verder heeft de z.g. Ryū Kyū-lantaarn 30 armen, evenals de staande aan den overkant. zoodat verwarring mogelijk is.

Doordat de geschenken van deze landen (Nederland, Korea, Ryū Kyū) bij elkaar geplaatst zijn, heeft men het wel willen doen voorkomen of het hier de hulde van de drie „schatplichtige” landen gold. Het spreekt vanzelf, dat dit een misvatting moet heeten. Zoo is dan ook het karakter voor „tribuut”, dat vroeger in het opschrift in den tempel voorkwam, vervangen door dat voor „geschenk”. Ook de voorstelling, alsof deze kandelabres bepaald met het oog op den bouw van de Tōshōgu (die trouwens pas in 1637 begon) zouden gezonden zijn, lijkt onjuist. Ten slotte zijn de luchters, gelijk van zelf spreekt, afkomstig van de O. I. Compagnie, en niet van de Nederlandsche regeering.

Naast het Hollandsche geschenk sieren verschillende (totaal 118) tōrō's of Japansche steenen tempellampen, afkomstig van verschillende landsheeren, het monument van Ieyasu. Dit is echter vooral een teeken van den rang, die den giften der Compagnie en dus ook den afgevaardigden, die ze aanboden, toekwam. Het karakter van die giften is reeds hierdoor bepaald, dat het Shōgunaat al heel spoedig begon en er stelselmatig aan vasthield een tegengeschenk mee te geven en, in geval de Compagnie iets extra's aanbood, volgde ook iets dergelijks van de zijde van het Bakufu. Ook hiermede dient men rekening te houden bij overweging van de vraag of die lantaarns als „tribuut” beschouwd werden.

De bovenvermelde 12 armlusters van 1640 zijn denkelijk aan den bijzonder mooi gebeeldhouwden muur naast den Yōmeimon aangebracht (afb. 5). De basreliefs stellen, naar men ziet, voor: bergvogels, phoenixen, pauwen in de bovenvakken en watergevogelte (ganzen, eenden) in de benedenvakken. Deze geven een denkbeeld van de schoone, doch eenigszins overladen versiering van de tempels te Nikkō, die tot de beste voorbeelden behooren van de Japansche bouwkunst in de 17e eeuw.

Dat voor den Shōgun, onder wiens bewind bovengenoemde geschenken zijn aangeboden, n.l. Iyemitsu (1636—1651) en ook in diens eigen mausoleum, de „Reiya”, op korten afstand van de Tōshōgu gelegen, een „product” van Nederlandsche afkomst zou zijn geplaatst, ligt voor de hand. Dit is vermoedelijk aangeboden omstreeks 1655. Er zijn in dien laatsten tempel ook enkele geschenken uit Korea, doch terwijl deze, evenals bij de Tōshōgu,